

حقوق جزا

۱۱

جرم‌شناسی

تألیف

دکتر جعفر بو شعری

استاد و رئیس (سابق)

دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

سرشناسه:	بوشهری، جعفر، ۱۳۰۲ -
عنوان و نام پدیدآور:	حقوق جزا ۱۱: جرم شناسی / تألیف: جعفر بوشهری.
مشخصات نشر:	تهران: شرکت سهامی انتشار، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری:	۲۸۰ ص.
شابک:	ISBN 978-964-325-302-8 (set) ISBN 978-964-325-397-4 (Vol. 11)
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیا
موضوع:	حقوق جزا
موضوع:	جرم‌شناسی
موضوع:	جرم‌یابی
ردم بندی کنگره:	۱۵/۴ ۱۳۹۳K۵۰ ۷۵۲ ح ۹/ب
ردم‌بندی دیویی:	۳۴۵
شماره کتابشناسی ملی:	۳۷۰۱۴۸۱

حقوق جزا

۱۱

جرم‌شناسی

تألیف: دکتر جعفر بوشهری

ناشر: شرکت سهامی انتشار

چاپ اول: ۱۳۹۴

چاپخانه حیدری: ۱۱۰۰ نسخه

۲۱۵۰۰ تومان

دفتر مرکزی: تهران، خیابان جمهوری اسلامی، نرسیده به میدان بهارستان، جنب خیابان ملت، شماره ۹۲

کدپستی: ۱۱۴۳۹۵۱۱۸ تلفن: ۳۳۹۰۴۵۹۲ دورنگار: ۳۳۹۷۸۸۶۸

WWW.ENTESHARCO.COM Email: info@entesharco.com

فروشگاه شماره ۱: تهران، خیابان جمهوری اسلامی، نبش خیابان ملت، شماره ۹۲، تلفن: ۳۳۱۱۴۰۴۴

فروشگاه شماره ۲: تهران، میدان انقلاب، بازارچه کتاب، تلفن: ۶۶۴۱۳۶۸۴ دورنگار: ۶۶۹۶۷۱۰۴

فهرست مندرجات

صفحه	موضوع
۲۳	دبیاچه
۲۵	فصل اول: جرم‌شناسی چیست
۲۵	اول: سابقه
۲۶	دوم: گردآوری اطلاعات
۲۶	الف: آمار
۲۶	ب: بررسی نقش قانون در جامعه
۲۶	ج: اظهارنظر در طرح‌ها و لوایح قانونی
۲۷	د: تئوری‌های مربوط به علل ارتکاب جرم
۲۷	هـ: بررسی در آثار قوانین
۲۸	و: تقلید در ارتکاب جرم
۲۹	ز: کیفر
۳۰	سوم: تاریخچه‌ای کوتاه از جرم‌شناسی
۳۰	الف: آغاز تحول
۳۱	ب: جرم‌شناسان واقع‌بین
۳۱	۱- مراحل تکامل جوامع بشری
۳۲	۲- عناصر تشکیل‌دهنده واقع‌بینی
۳۲	۳- نخستین جرم‌شناسان واقع‌بین

ج: جرم‌شناسان اجتماعی

۱- بهره‌برداری از آمار

۲- تفاوت میان افراد جامعه

۳- سود بردن از یز هکاری

۴- مهاجرت روستائیان به شهرها

۵- یز هکاری و شرایط محیط اجتماعی

د: جرم‌شناسان معاصر

۱- انتخاب آزادانه یز هکار

۲- پژوهش‌های زیست‌شناسی و روان‌شناسی

۳- ساختار اجتماعی

چهارم: جرم‌شناسان جرم را چگونه تعریف می‌کنند

الف: جرم و انحراف از موازین اجتماعی

ب: تشخیص حدود انحراف از موازین اجتماعی

ج: چگونه جرم به انحراف و انحراف به جرم مبدل می‌شود

د: مفهوم جرم

۱- مفهوم جرم که در آن توافق کلی هست

۲- مفهوم جرم در نظر مخالفان

۳- مفهوم جرم آن است که دارندگان قدرت اجتماعی می‌گویند

ه: تعریف جرم

پنجم: جرم و قانون جزا

الف: قانون جزای حمورابی

ب: قانون جزای یهود

ج: قانون عرف

د: قوانین جزایی معاصر

۱- کنترل جامعه

۲- ممانعت از انتقام‌جویی

۳- بیان آراء عمومی و مبانی اخلاق

۴- جلوگیری از ارتکاب جرم

۵- مجازات خطاکاران

۴۴	۶- تأمین عدالت
۴۴	۷- تأمین نظم اجتماعی
۴۴	۸- سیر تکاملی قانون جزا
۴۵	۱- در چه بررسی کنند
۴۵	۲- چه کسانی موضوع بررسی قرار گیرند
۴۶	۳- شیوه بررسی
۴۹	فصل دوم: ماهیت جرم و حدود آن
۴۹	اول: کلیات
۴۹	الف: لزوم داشتن سیاست جزایی
۴۹	ب: موضوع های مورد بحث در این فصل
۵۰	دوم: نخستین منبع اطلاعات
۵۰	الف: گزارش شهربانی
۵۰	۱- مختصات گزارش شهربانی
۵۱	۲- محتوای گزارش شهربانی
۵۱	۳- روش تنظیم گزارش شهربانی
۵۱	۴- اعتبار گزارش شهربانی
۵۳	ب: آینده گزارش شهربانی
۵۳	سوم: پژوهش بر اساس بازنگری
۵۳	الف: بازنگری در جرایمی که به پلیس گزارش شده
۵۴	ب: بازنگری در همه جرایم
۵۴	۱- چگونگی انجام بازنگری در همه جرایم
۵۵	۲- اعتبار بازنگری در همه جرایم
۵۵	۳- آینده بازنگری در همه جرایم
۵۶	ج: گزارش های متکی به بررسی های شخصی
۵۶	۱- موضوع بررسی های شخصی
۵۶	۲- اعتبار بررسی های شخصی
۵۸	د: ارزیابی اطلاعات مربوط به جرایم
۵۸	۱- گزارش شهربانی

۲- گزارش بررسی های شخصی

چهارم: گرایش جرم

الف: شاخص جرم

ب: اثرات محیط زیست

۱- روز، فصل و آب و هوا

۲- درجه حرارت هوا

ج: برخی علل افزایش جرایم

۱- اسلحه

۲- عضویت در گروه های بزهکار

۳- اعتیاد به مواد مخدر

۴- رسانه ها

د: پاره ای عوامل مؤثر در کاهش جرایم

۱- افراد و افسران ورزیده پلیس

۲- حبس

۳- تحول در فرهنگ جامعه

پنجم: بزهکاران حرفه ای

الف: بزهکاران حرفه ای چه کسانی هستند

ب: آزمایش

۱- آمار

۲- نتیجه

فصل سوم: قربانیان جرم

اول: آگاهی از وضع قربانیان جرم

الف: اهمیت آگاهی از قربانی جرم

ب: نقش قربانی جرم

دوم: زبانی که از جرم به جامعه می رسد

الف: ضرر و زیان

ب: ضررهای مالی

ج: زیان های دیگر

- ۶۹ ۱- سرزنش قربانی جرم
- ۷۰ ۲- فشار روحی درازمدت
- ۷۰ ۳- انواع فشارهای روحی
- ۷۰ ۴- آثار فشار روحی
- ۷۱ (۱) ترس لز آنچه برای قربانی جرم رخ داده
- ۷۱ (۲) ترس لز آنچه بر دیگران رفته
- ۷۱ ۵- عواقب رفتار خلاف اجتماعی
- ۷۲ سوم: قربانی جرم و مختصات او
- ۷۲ الف: آمار
- ۷۲ ب: شرایط اجتماعی مولد قربانی جرم
- ۷۲ ۱- مراکز جمعیت
- ۷۳ ۲- دبیرستان‌ها
- ۷۳ ج: مختصات قربانیان جرم
- ۷۳ ۱- جنسیت
- ۷۴ ۲- سن
- ۷۵ ۳- رفاه اجتماعی
- ۷۵ ۴- وضع خانوادگی
- ۷۵ ۵- کسانی که مکرر قربانی جرم می‌شوند
- ۷۶ د: قربانی جرم و مجرم
- ۷۷ چهارم: فرضیه‌های مربوط به قربانی جرم
- ۷۷ الف: فرضیه بی‌پروایی
- ۷۷ ۱- بی‌پروایی آگاهانه
- ۷۷ ۲- بی‌پروایی ناآگاهانه
- ۷۸ ب: فرضیه شیوه زندگی
- ۷۹ ۱- شیوه زندگی پر مخاطره
- ۷۹ ۲- شیوه زندگی در دوران دانشجویی
- ۷۹ ۳- شیوه زندگی بزهکارانه
- ۸۰ ۴- مجرم بودن یا قربانی جرم شدن
- ۸۰ ج: فرضیه قرار گرفتن در جای نامناسب

د: فرضیه امور عادی جامعه

۱- تعریف

۲- شرایط

۳- جرم و زندگانی روزانه

پنجم: رسیدگی به وضع قربانیان جرم

الف: یاری رسانی به قربانیان جرم

۱- پیشنهاد

۲- قانون

ب: برخی موارد مدرسانی به قربانیان جرم

۱- جبران خسارت

۲- دفاع از قربانی جرم

۳- اظهارات نهایی قربانی جرم

۴- آموزش عمومی

۵- حقوق قربانیان جرم

فصل چهارم: گزینش در ارتکاب جرم

اول: تعریف و ارزیابی

الف: تعریف

ب: ارزیابی خطرات ارتکاب جرم

۱- عوامل مؤثر در گرفتن تصمیم

۲- عوامل مؤثر در ارزیابی خطر

۳- مقایسه

ج: مشخصات جرم، مشخصات مجرم

۱- مشخصات جرم

۲- مشخصات مجرم

د: بزه و بزهکاری

۱- بزهکاری

۲- بزه

دوم: آیا بزهکاران می اندیشند

۹۵	الف: بزهکاران در سطوح بالا
۹۵	ب: دزدان به چه می‌اندیشند
۹۵	ج: بزهکاران مواد مخدر و معتادان به چه می‌اندیشند
۹۶	د: آنان‌که به تجاوز و تعدی و زورگویی روی می‌آورند، اندیشه‌ای دارند
۹۷	۱- مقتضیات بازار
۹۷	۲- شأن و مقام
۹۷	۳- شخصیت
۹۸	سوم: علت ارتکاب جرم و راه جلوگیری از آن
۹۸	الف: بی‌حفاظ بودن هدف
۹۸	ب: جاذبه جرم
۹۹	ج: گمراهی
۹۹	د: خطر
۹۹	هـ: جلوگیری از ارتکاب جرم
۹۹	۱- دلایل گزینش هوشمندانه
۱۰۰	۲- جلوگیری موضعی از ارتکاب جرم
۱۰۰	۳- جلوگیری عام از ارتکاب جرم
۱۰۱	(۱) دشوار نمودن ارتکاب جرم
۱۰۱	(۲) افزایش خطر ارتکاب جرم
۱۰۱	(۳) کاستن از منافع ارتکاب جرم
۱۰۱	(۴) احساس شرم و تقصیر تلقین نمودن
۱۰۱	(۵) کاستن از ایجاد هیجان
۱۰۲	(۶) از میان برداشتن پهنه‌ها
۱۰۲	و: هزینه‌ها و منافع جلوگیری موضعی از ارتکاب جرم
۱۰۲	۱- منافع پنهان
۱۰۲	۲- هزینه‌های پنهان
۱۰۵	فصل پنجم: مجرم بالفطره
۱۰۵	اول: نظریه مجرم بالفطره
۱۰۵	الف: پیدایش نظریه مجرم بالفطره
۱۰۶	ب: نظریه جرم‌شناسان معاصر درباره مجرم بالفطره

دوم: نظریه‌ها درباره نشانه‌های بیولوژیکی

الف: تأثیر مواد شیمیایی بر موجودات زنده و جرم

۱- تغذیه

۲- قند خون

۳- عادت ماهانه

۴- اثرات سرب

۵- آلودگی محیط زیست

ب: مغز، اعصاب و جرم

۱- بی‌توجهی و پرکاری نامنظم

۲- ترکیب شیمیایی مغز

ج: مشخصات ژنتیکی و جرم

۱- ساختار ژنتیکی موروثی است

(۱) رفتار ضداجتماعی موروثی است

(۲) ساختار ژنتیکی پدران و مادران به فرزندانشان منتقل می‌شود

(۳) غیرعادی بودن ژنتیک موجب رفتار ضداجتماعی گوناگون می‌گردد

۲- منحرف بودن پدر و یا مادر

۳- پژوهش در فرزندخواندگی

۴- رفتار همزادان

د: نظریات تکاملی درباره جرم

۱- تکامل

۲- تکامل بر حسب جنسیت و جرم

سوم: نظریه‌ها درباره نشانه‌های روانی

الف: نظریه‌های روانشناسی و جرم

ب: قوه محرک روانی

۱- عناصر قوه محرک روانی

(۱) حفظ نفس

(۲) خودخواهی

(۳) خودبینی

۲- قوه محرک آنی در بزه‌کاران